

ימי עיון בתנ"ך תשפ"ג

שם השיעור השפעת פטירתו של אהרן על העם

שם המרצה (כתובת דוא"ל) - הרב ד"ר אהרן אדלר aaron.adler50@gmail.com

1. במדבר פרק כ

(כב) ויסעו מקדש ויבאו בני ישראל כל העדה הר הֶהָר: (כג) ויאמר ה' אל משה ואל אהרן בהר הֶהָר על גבול ארץ אֲדוֹם לאמר: (כד) יאסף אהרן אל עמיו כי לא יבא אל הארץ אשר נתתי לבני ישראל על אשר מריתם את פי למי מריבה: (כה) קח את אהרן ואת אלעזר בנו והעל אתם הר הֶהָר: (כו) והפשט את אהרן את בגדיו והלבשתם את אלעזר בנו ואהרן יאסף ומת שם: (כז) ויעש משה כאשר צוה ה' ויעלו אל הר הֶהָר לעיני כל העדה: (כח) ויפשט משה את אהרן את בגדיו וילבש אתם את אלעזר בנו ומת אהרן שם בראש הֶהָר וירד משה ואלעזר מן הֶהָר: (כט) ויראו כל העדה כי גוע אהרן ויבכו את אהרן שלשים יום כל בית ישראל:

2. במדבר פרק לג

(לז) ויסעו מקדש ויחנו בהר הֶהָר בקצה ארץ אֲדוֹם: (לח) ויעל אהרן הכהן אל הר הֶהָר על פי ה' ומת שם בשנת הארבעים לצאת בני ישראל מארץ מצרים בחדש החמישי באחד לחדש: (לט) ואהרן בן שלש ועשרים ומאת שנה במתו בהר הֶהָר

3. דברים פרק י

(ו) ובני ישראל נסעו מבארות בני יעקן מוסרה שם מת אהרן ויקבר שם ויכהן אלעזר בנו תחתיו:

4. דברים פרשת האזינו פרק לב פסוק מט - נ

(מט) עלה אל־הר הָעֵבְרִים הַזֶּה הר־נְבוֹ אשר בארץ מואב אשר על־פני ירחו וראה את־ארץ כְּנָעַן אשר אני נתן לבני ישראל לאחזה: (נ) ומת בהר אשר עלה שמה והאסף אל־עמיק כאשר־מת אהרן אחיך בהר הֶהָר ויאסף אל־עמיו:

5. דברים פרשת וזאת הברכה פרק לד פסוק ח

ויבכו בני ישראל את־משה בערבת מואב שלשים יום ויתמו ימי בכי אבל משה:

ימי עיון בתנ"ך תשפ"ג

6. רש"י דברים פרשת וזאת הברכה פרק לד פסוק ח

בני ישראל - הזכרים, אבל באהרן מתוך שהיה רודף שלום ונותן שלום בין איש לרעהו ובין אשה לבעלה נאמר (במדבר כ, כט) כל בית ישראל, זכרים ונקבות:

7. שולחן ערוך אורח חיים הלכות תענית סימן תקפ

ימים שמתענים בהם, ובו ג' סעיפים.

סעיף א

אלו הימים שאירעו בהם צרות לאבותינו וראוי להתענות בהם; ואף על פי שמקצתם בראש חדש, יש מי שאומר שיתענו בו (וטוב שלא להשלים בראש חדש).

סעיף ב

באחד בניסן מתו בני אהרן..... באחד באב מת אהרן הכהן;

8. משנה ברורה סימן תקפ ס"ק ג

(ג) וטוב שלא להשלים בר"ח - משום דכתיב בספר תניא דאין להתענות בר"ח:

9. רש"י ויקרא פרשת שמיני פרק ט פסוק א

ויהי ביום השמיני - שמיני למלואים, הוא ראש חודש ניסן, שהוקם המשכן בו ביום

10. אבן עזרא ויקרא פרשת שמיני פרק ט פסוק א

ויהי ביום השמיני היה נראה לנו כי ביום השמיני - שמיני לניסן, כי המשכן הוקם באחד לחדש. רק המעתיקים אמרו שהיה ר"ח ניסן, ובשבעת ימי המלואים היה משה מקים את המשכן בכל יום וסותרו כדי להרגיל בו וללמד.

11. תורה תמימה הערות ויקרא פרק ט הערה ב

הענין יתבאר ע"פ הפלוגתא בירושלמי פ"ק דיומא ומ"ר פ' נשא מתי התחילו ימי המלואים, דלדעת חכמים הותחלו בכ"ג באדר מפני שאז התחיל משה להקים את המשכן, ונמשכה

ימי עיון בתנ"ך תשפ"ג

הקמתו שבעה ימים וגמרו באחד בניסן, כמבואר בפ' פקודי ובפ' נשא, ודעת ר"ע דבאחד בניסן התחיל להקים ונמשכה הקמתו עד ח' בו, וממילא הותחלו המלואים מן ר"ח ניסן עד ח' בו, ולפי"ז לדעת חכמים הוי הפי' כאן ויהי ביום השמיני שמיני למלואים ולא שמיני לניסן, ולדעת ר"ע אפשר לפרש שמיני לניסן, וזהו שאמר אין אנו יודעים להכריע מלשון ביום השמיני אם כחכמים או כר"ע:

12. משנה מסכת תענית פרק ד, משנה ו

חמשה דברים אירעו את אבותינו בשבעה עשר בתמוז וחמשה בתשעה באב בשבעה עשר בתמוז נשתברו הלוחות ובטל התמיד והובקעה העיר ושרף אפוסטמוס את התורה והעמיד צלם בהיכל בתשעה באב נגזר על אבותינו שלא יכנסו לארץ וחרב הבית בראשונה ובשניה ונלכדה ביתר ונחרשה העיר משנכנס אב ממעטין בשמחה.

13. ירמיהו פרק א

(י) רָאָה הַפְּקֻדְתֶּיךָ הַיּוֹם הַזֶּה עַל הַגּוֹיִם וְעַל הַמַּמְלָכוֹת לְנִתּוֹשׁ וְלִנְתוֹץ וְלִהְאֵבִיד וְלִהְרוֹס לְבָנוֹת וְלִנְטוֹעַ: (יא) וַיְהִי דְבַר ה' אֵלַי לֵאמֹר מָה אַתָּה רֹאֶה יְרֵמְיָהוּ וְאָמַר מִקֵּל שֶׁקֵּד אָנִי רֹאֶה: (יב) וַיֹּאמֶר ה' אֵלַי הִיטַבְתָּ לְרֵאוֹת כִּי שֶׁקֵּד אָנִי עַל דְּבָרֵי לַעֲשׂוֹת: (יג) וַיְהִי דְבַר ה' אֵלַי שְׁנֵית לֵאמֹר מָה אַתָּה רֹאֶה וְאָמַר סִיר נְפוּחַ אָנִי רֹאֶה וּפְנֵיו מִפְּנֵי צְפוּנָה: (יד) וַיֹּאמֶר ה' אֵלַי מִצְפוֹן תִּפְתַּח הָרְעָה עַל כָּל יֹשְׁבֵי הָאָרֶץ:

14. תלמוד ירושלמי מסכת תענית פרק ד דף סח טור ג/ה"ה

בין כמאן דאמר בתשעה לחדש בין כמאן דאמר בשבעה עש' מה ביניהון עשרי' ואחד יום מיו' שהובקעה העיר ועד יום שחרב בית המקדש אמר רבי אבונה סימנא מקל שקד אני רואה מה הלז הזה משהוא מוציא את ניצו ועד שהוא גומר את פירותיו עשרים ואחד יום כך מיום שהובקעה העיר ועד יום שחרב הבית עשרים ואחד יום מאן דאמר בתשעה לחדש באחד באב חרב הבית מאן דאמר בשבעה עשר בתשעה באב חרב הבית

15. רמב"ם הלכות מגילה וחנוכה פרק ג, הלכה יב

מנהג קריאת ההלל בימי חכמים הראשונים כך היה, אחר שמברך הגדול שמקרא את ההלל מתחיל ואומר הללויה וכל העם עונין הללויה וחוזר ואומר הללו עבדי ה' וכל העם עונין הללויה וחוזר ואומר הללו את שם ה' וכל העם עונין הללויה וחוזר ואומר יהי שם ה' מבורך

ימי עיון בתנ"ך תשפ"ג

מעתה ועד עולם וכל העם עונין הללויה וכן על כל דבר, עד שנמצאו עונין בכל ההלל הללויה
מאה ושלוש ועשרים פעמים סימן להם שנותיו של אהרן.